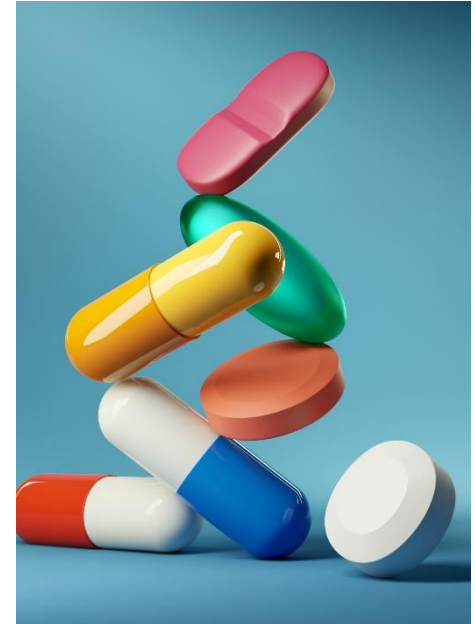

Vad gör Nationella Tandvårdsstrama?

Margareta Hultin

Ledamot i Tandvårdsstrama

Margareta.Hultin@ki.se

Nationella Tandvårdsstrama

Organiserad under Folkhälsomyndigheten

- ett nätverk under Nationella Strama

- Rådgivande, övervakande
- Följer förskrivningsstatistik i tandvården
- Kunskapsdelande - kunskapsdrivande för tandvården i antibiotikafrågor
- Stödjande för myndigheter

Bildades 2007

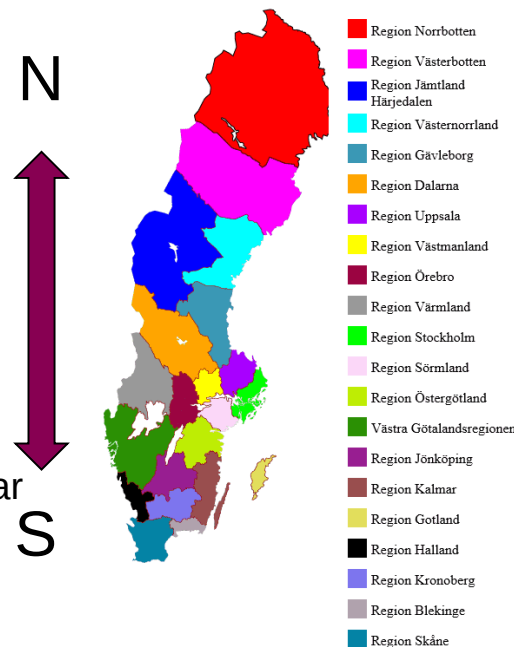

Tandvårdsstrama - organisation

Bred representation

14 ledamöter + 2 representanter från FOHM

- Geografiskt
- Odontologiska ämnesområden
- Forskare och kliniker
- Olika vårdaktörer (offentlig & privat, allmän & specialisttandvård)
- Representation från alla lärosäten – tandläkare/tandhygienistutbildningar

Offentlig
Folktandvården

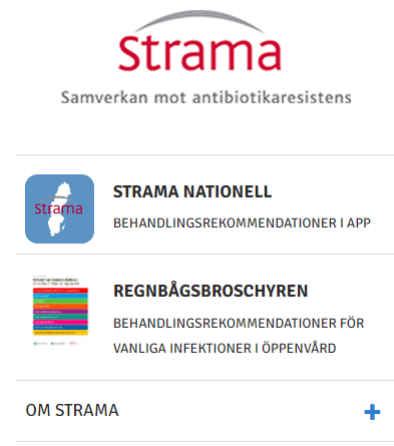
Privat
Vårdkedjor
Enskilda

Allmäntandvård

Specialisttandvård

Vilka är vi - syfte

- Tandvårds-Strama är ett nätverk inom Strama och skapades 2007
- Syftet är att stödja och bidra till en rationell antibiotikabehandling inom tandvården i Sverige
- Genom att arbeta med nationella terapirekommendationer och handlingsplaner deltar man i arbetet för en minskad antibiotikaanvändning och mot ökad antibiotikaresistens

<https://strama.se/>

<https://strama.se/tandvardsstrama/om-tandvardsstrama/>

Vilka är vi –?

- **Bodil Lund, ordförande**
- **Helena Ahlinder**, Borås, **Malin Brundin**, Umeå
- **Pia Dahlin**, Vällingby, **Agnes Dahlstrand Rudin**, Göteborg, **Karin Danielsson**, Umeå
- **Göran Gynther**, Gotland, **Bengt Götrick**, Malmö
- **Mari Hedberg**, Umeå, **Margareta Hultin**, Stockholm
- **Aron Naimi Akbar**, Stockholm, **Per Rabe**, Halland
- **Joana Ribeiro**, Stockholm, **Jeanette Rindeskog**, Stockholm
- *Representanter för Folkhälsomyndigheten*
Charlotta Edlund & Ragda Obeid

Strama Nationell

Sjukhus Primärvård **Tandvård** Läkemedel Profylax

Om rekommendationerna >

Odontogena infektioner >

Antibiotikaprofylax >

Referenser >

Tandvård > Odontogena infektioner

Preparatval vid antibiotikabehandling

Läs mer om allmänna principer för antibiotikabehandling i tandvård

FÖRSTAHANDSVAL

- <https://strama-nationell.infosynk.se/category/tandvard/b4Nidk3U0vu0wIrbKgNi>

Medverkat vid Regeringsuppdrag → Läkemedelsverket & FOHM

Resurser avsattes för att ta fram
rekommendationer (LMV)

Resultat: Nationella
rekommendationer för tandvården

- Antibiotikaprofylax
(2012/Tillägg 2016)
- Antibiotikabehandling
(2014)

Information från Läkemedelsverket

Årgång 23 • nummer 5 • oktober 2012

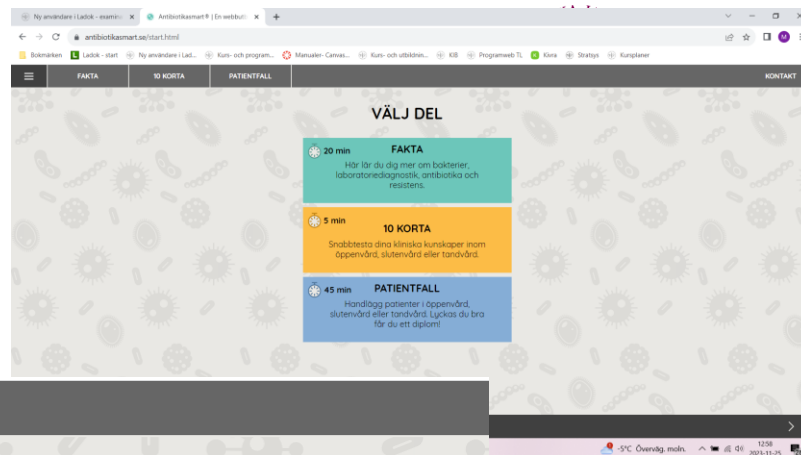
Indikationer för antibiotikaprofylax i tandvården
– ny rekommendation

Information från Läkemedelsverket

Årgång 25 • nummer 1 • februari 2014

Antibiotikasmart.se

<https://antibiotikasmart.se/start.html>

Effect of governmental strategies on antibiotic prescription in dentistry

Bodil Lund, Andreas Cederlund, Margareta Hultin & Frida Lundgren

Dental implant procedures contribution to the total antibiotic use in Swedish dentistry. A register-based study

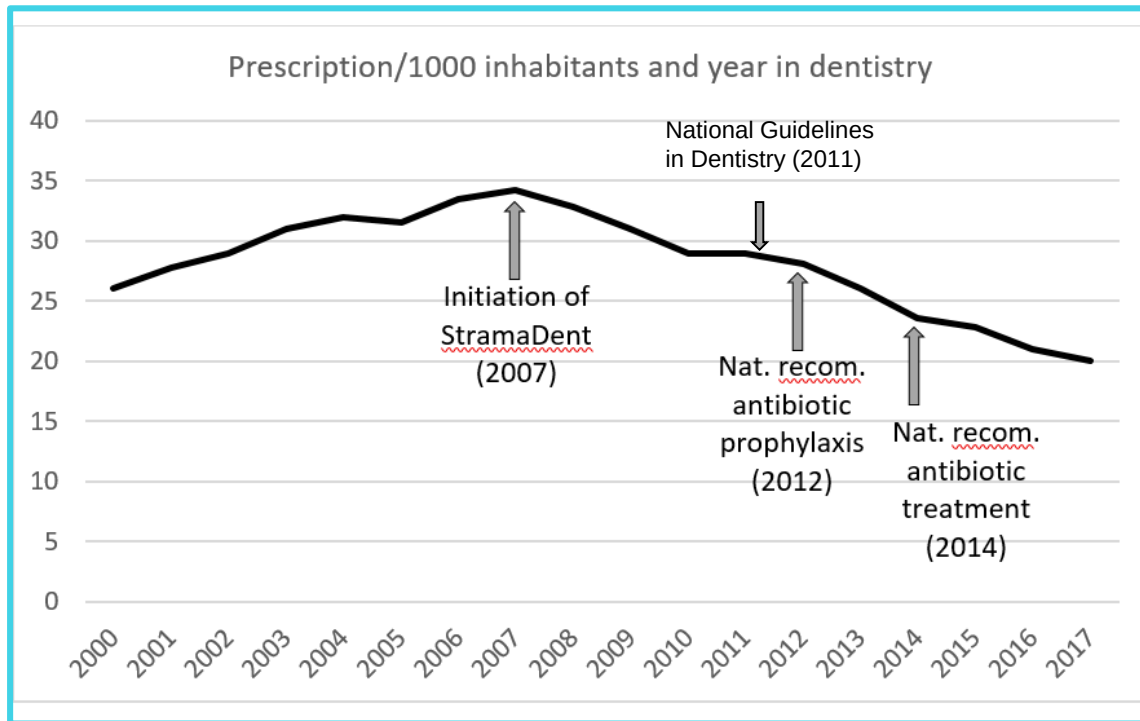
Margareta Hultin, Bodil Lund, Frida Lundgren & Andreas Cederlund

Har arbetet haft
effekt??

Ja men..... utrymme
för fortsatt förbättring

Effekten av Nationella riktlinjer i tandvården – Lägst i världen

- Peak vid start av Nationella tandvårdsstrama 2007
- Efter 2017 planar kurvan ut
- Har vi nått optimal förskrivning? **Nej!**
- **Utgör idag 6,6% av den totala förskrivningen i öppenvård**

Från 2007

Totalt 47% reduktion

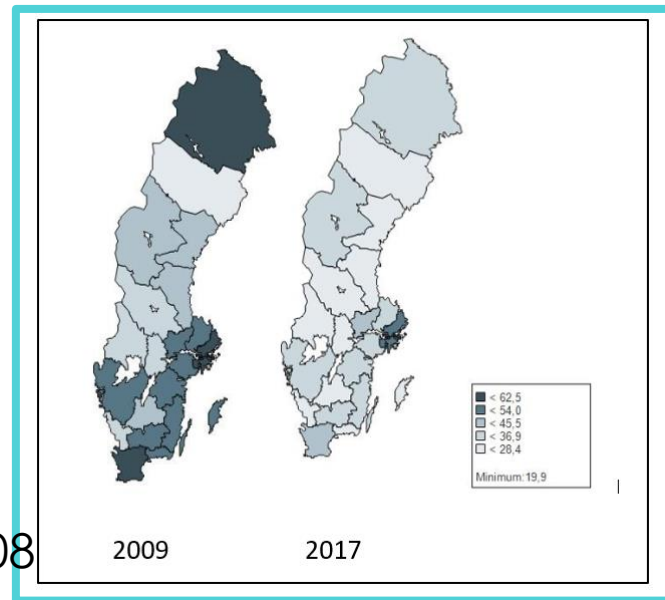
PcV 39% reduktion

Amoxicillin 69% reduktion

Lund et al 2020

Indikationer på att så inte är fallet

- Stora geografiska skillnader
- Stora skillnader mellan olika regioner i reduktion
- Olika i olika vårdgivarkategorier (FTV – Privat)
- Specialist mer restriktiv än allmäntandläkare
- Vissa specialiteter mer restriktiva än andra
- Störst reduktion för PcV

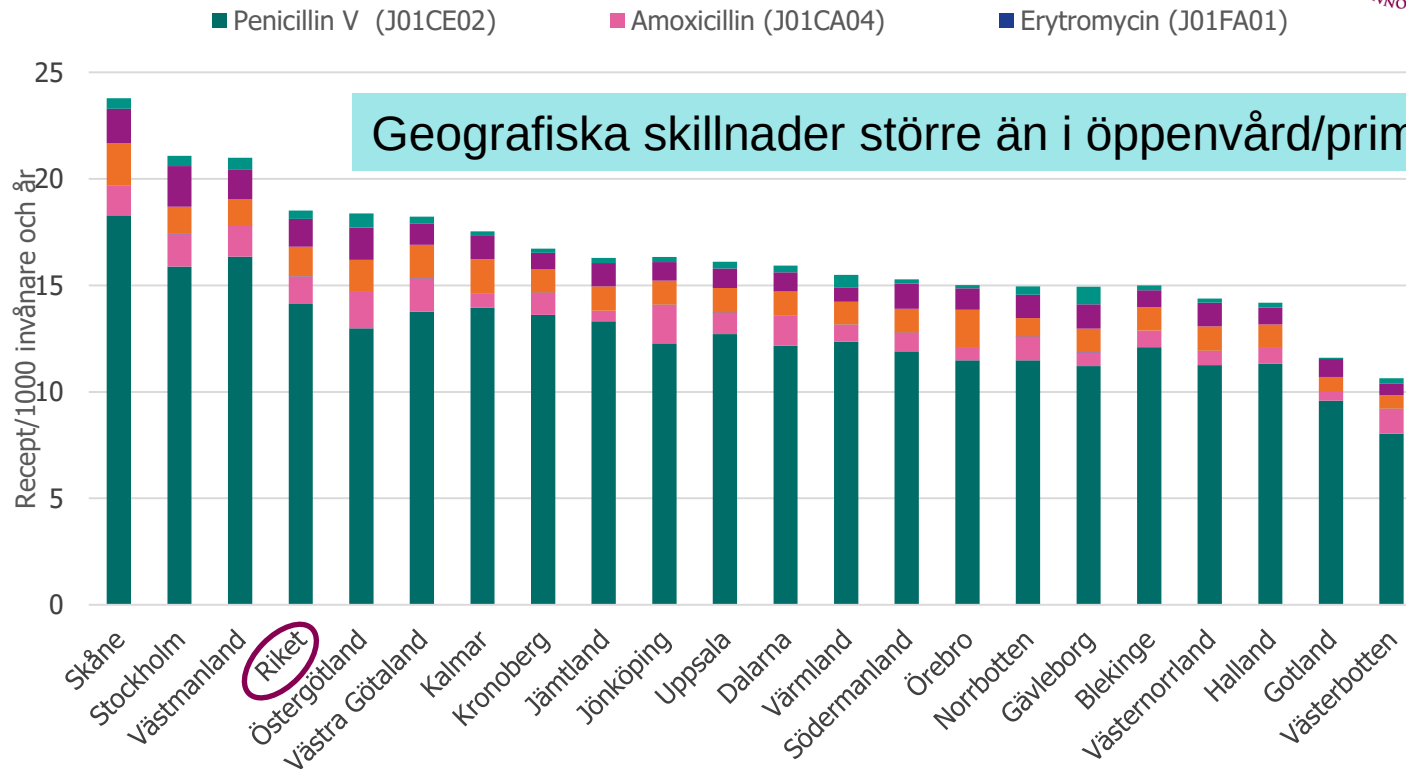

Antal verksamma tandläkare i Sverige 2018=17 808

Lund et al 2020

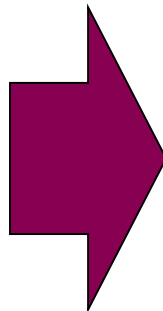
Tandläkares förskrivning av antibiotika (J01 och metronidazol P01AB01) per region, 2022

Källa: eHälsomyndigheten/FOHM

Orsak?

- Patientvariation
 - Sjukdomsvariation
 - Invandring
- Vård struktur
 - FTV
 - Privat
- Tillgänglighet till vård
 - Glesbygd
 - Storstad
- Omfattande tandläkarbrist i 17 av 21 regioner

Arbetsuppgifter för Tandvårdsstrama

- Delaktiga i uppdateringen av de nationella rekommendationer
- Delaktiga i implementering av nya rekommendationer och en årlig uppdatering
- Utbildningsinsatser som anpassas till lokala förutsättningar
- Nationellt harmoniserade lärandemål i grundutbildningarna avseende antibiotikaanvändning i tandvården och resistens

Resurser!

Dagens rekommendationer

- Stort behov av revision

- *Att rekommendationerna grundas i vetenskaplig evidens - förutsättning för att uppnå rationell antibiotikaanvändning*
- *Regelbunden revision - förutsättning för relevans och följsamhet*
- *Snabba ändringar kan ske*

En permanent Nationell arbetsgrupp - NAG - under NPO tandvård

- *Margareta Hultin (ordf) - KI*
- *Malin Brundin - UmU*
- *Bodil Lund - KI*
- *Bengt Götrick - MaU*
- *Per Rabe – Region Halland*

Margareta

Malin

Bodil

Per

Bengt

Alla är ledamöter i Tandvårdsstrama

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Vad göra?

STEG 1 Profylax STEG 2 Behandling

- Revision
- Plan för regelbundna uppdateringar
- Verksamhetsförankring - Ledningsförankring
- Multidisciplinär förankring (inom och utanför odontologin)
- Kontrollsystem med feed-back
- Samverkan Norden/Skandinavien

NAG antibiotikaanvändning i tandvården

Syfte

- Säkerställa kunskapsstyrningen av antibiotikaanvändning i svensk tandvård för att få en likvärdig geografisk förskrivning av antibiotika

Uppdrag

- Revidera rekommendationerna i tandvården för antibiotikaprofylax och antibiotikabehandling
- Årligen se över rekommendationerna / göra nödvändiga justeringar.
- Arbetet ska förankras i Nationella Tandvårds-Strama
- De nationella behandlingsrekommendationerna ska göras kända och tillgängliga digitalt och i tryck.

Kort bakgrund – arbete med uppdaterade rekommendationer

Myndighetssamverkan
Regionens kunskapsstyrningsorganisation (NPO)

Regeringsuppdrag (LMV & FOMH)

- Resurser avsattes för att ta fram rekommendationer (LMV)
- Resultat:** Nationella rekommendationer för tandvården
 - Antibiotikaprofylax (2012/Tillägg 2016)
 - Antibiotikabehandling (2014)

Problem:

- LMV “äger” nuvarande rekommendationen
- Inga resurser för revision och/eller implementering för tandvårdens rekommendationer på myndighetsnivå (LMV, FOMH, Socialstyrelsen)

Strama
Samverkan mot antibiotikaresistens

Nationella Tandvårdsstrama

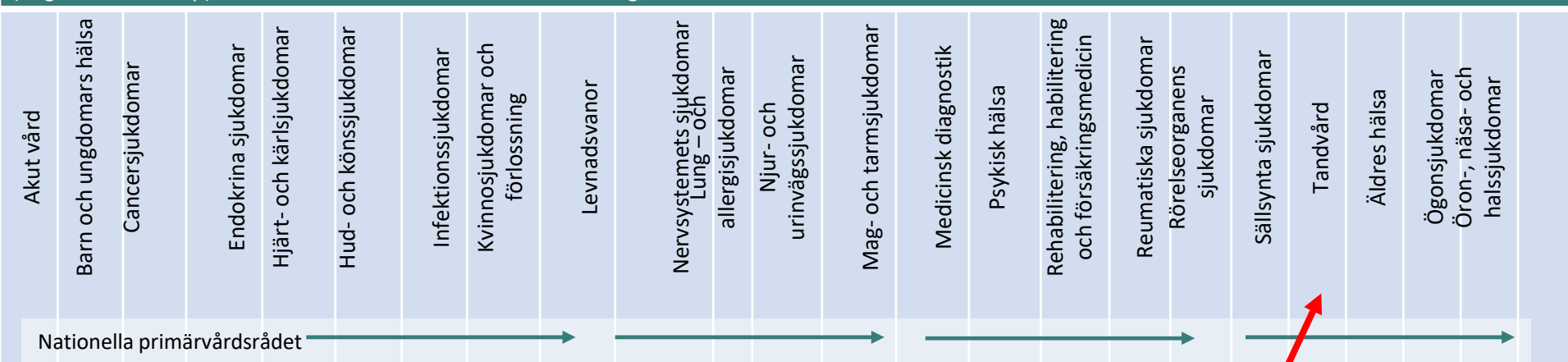
LÄKEMEDELSVERKET
SWEDISH MEDICAL PRODUCTS AGENCY

Socialstyrelsen

Nationella Programområden (NPO) (Regionalt värdskap)

Respektive NPO speglar hela vårdkedjan: prevention, primärvård, specialistvård, rehabilitering, omvårdnad etc.

Nationella samverkansgrupper (NSG)

Metoder för kunskapsstöd

Kvalitetsregister

Uppföljning och analys

Läkemedel/medicinteknik

Forskning/Life Science

Patientsäkerhet

Strukturerad vårdinformation

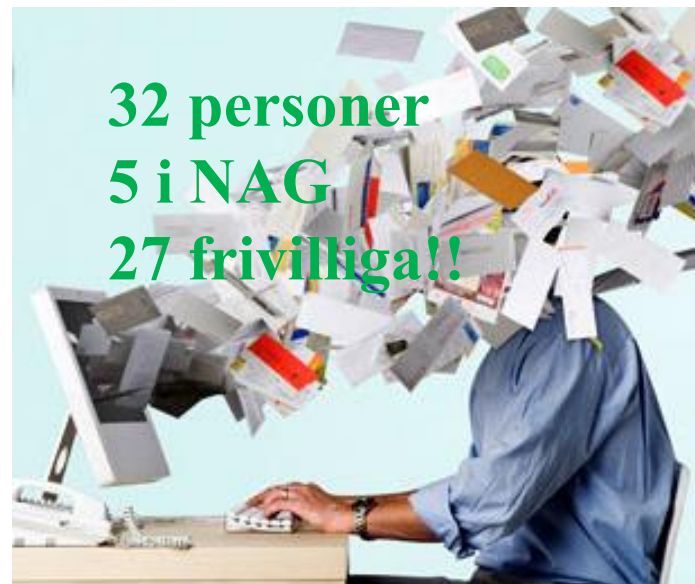
Tillfälliga satsningar

- 24 nationella programområden för kunskapsstyrning där tandvård är ett
- Varje sjukvårdsregion (6st) är "värd" för ett antal programområden
- Södra sjukvårdsregionen är värd för programområde (NPO) tandvård

Projektområden - antibiotikaprofylax

1. Endokardit
2. Käkfrakturer (delprojekt mandibelfrakturer / övriga frakturer)
3. Implantatkirurgi
4. Benaugmentation
5. Käkleder
6. Ortognatkirurgi
7. Replantation av exartikulerade tänder
8. Läkemedelsinducerad bennekros /MRONJ
9. Ortopediska ledproteser
10. Sinuskommunikation
11. Visdomstandskirurgi
12. Högdosstrålade patienter
13. Patienter med risk för komplikationer. Tentativ gruppering:
(a) Samsjuklighet/Livsstilsfaktorer, b) Immunosuppression)

Stort "område"
Stor spännvidd (odontologisk &
medicinskt)

Förslag från NAG till expertgrupp/konsensus:

Stöd för att bibehålla
nuvarande rekommendation

- Edokarditprofylax
- Käkfrakturer
- Ortognatkirurgi

Stöd för att ändra
nuvarande rekommendation

- Implantatkirurgi
- Benaugmentation
- Käkleder (ny)
- Replantation av exartikulerade tänder
- Ortopediska ledproteser

Evidens granskning pågår

- Läkemedelsinducerad bennekros / MRONJ
- Sinuskommunikation
- Visdomständer
- Högdosstrålade patienter
- Patienter med risk för komplikation /multisjuka

God evidens för ny
rekommendation (2)

Konsensus (6)

Evidens granskning
pågår (5)

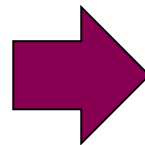
Här befinner vi oss nu.....

13 områden:

- 2 områden – god evidens för ny rekommendation
- Övriga 11 – konsensus (6) / granskning pågår (5)

Konsensus betyder INTE att vetenskapligt underlag saknas
!!!!

Snart är vi där steg I

Förankra och snabb kommunikation

Viktig funktion för Tandvårdsstrama

Snabba förändringar – snabb åtgärd
Kvalitetssäkrade råd till kollegor

Preparatbrist – vad är alternativen?

- Lista framtagen i samråd mellan FOHM och Nationella Tandvårdsstrama

Alternativ vid brist på amoxicillin

1. Klindamycin
2. **Azitromycin**

Alternativ vid brist på Pc-V

1. Amoxicillin
2. Amoxicillin +
klavulansyra
3. Klindamycin

Alternativ vid brist på klindamycin

1. Tetracyklin
2. **Azitromycin**

Alternativ vid brist på metronidazol

1. Klindamycin

OBS! Amoxicillin+klavulansyra lämpar sig **inte** som ersättningspreparat vid **profylax**!

Arbetsuppgifter framåt

- Förskrivningen av antibiotika i tandvården har sedan 2007 minskat med 50%

- Lägst i världen inom tandvård

MEN

- Fortfarande stora geografiska skillnader som är svåra att förklara
- Lokala rekommendationer som skiljer sig från de nationella
- Snabba förändringar som påverkar

- Hitta nya samverkansformer ut i regionernas "noder"
- Kopplade till funktion:
 - Lokala stramagrunder?
 - Läkemedelsgrupper?
 - NPO områden?
- Utbildnings och samverkansinsatser som anpassas till lokala förutsättningar

Frågor?

*Tack för
uppmärksamheten!*